

FÆRRE LEVERBYLDER HOS SLAGTEKALVE - FODRING

Fordele

En ændring i fodringen kan reducere frekvensen af leverbylder uden at tilvæksten reduceres. I gennemsnit kan du tjene 200-400 kr. mere pr kalv, der ikke har leverbylder. Det er realistisk at reducere de nuværende ca. 12 % til 6-8 %, uden at den samlede produktivitet falder. Kvægbruget får et bedre image af produktionen af kalvekød både i DK og på eksportmarkederne.

Beskrivelse/undersøgelse

Der er forskellige årsager til leverbylders opståen, men den langt overvejende årsag til leverbylder i slagtekalve og ungtyre skyldes en intensiv fodring med meget energirigt og stivelsesholdigt foder og begrænset andel af godt strukturfoder. Management af dyr og besætning er en anden væsentlig faktor. Desuden er lav sygdomsforekomst – specielt lungelidelser – væsentligt for at opnå en lav frekvens af leverbylder. Der findes ingen gode metoder, der kan måle på kalven præcist hvornår en leverbyld dannes. Vi ved, at langt de fleste leverbylder etableres efter kalven er fyldt 3½ måneder. Meget tyder på, at det er udsving og ustabilitet i foderoptagelsen, foderrationens manglende strukturindhold, nedsat drøvtyggerfunktion og dermed manglende bufferproduktion, sure vomforhold, og opformering af de sygdomsfremkaldende bakterier i vommen og sygdom i kombination, der er årsag til, at leverbylder opstår.

Konklusion

Fodringsmæssige tiltag kan reducere leverbyldedefrekvensen generelt. En robust foderration med godt grovfoder giver den største sikkerhed for en lav frekvens af leverbylder. Alle har mulighed for at gøre noget. Der kan opnås en positiv effekt under alle gængse fodersystemer og ofte med de samme fodermidler. Der ses oftest en tydelig sammenhæng mellem kalve der har/har haft lungebetændelse og kalve der har leverbylder på slagte-tidspunktet. Derfor er der god økonomi i at forbedre både fodringen og sundheden.

Ovenstående liste af anbefalinger er ikke komplet. Der vil kunne tilføjes en række yderligere punkter. Mange af anbefalingerne er baseret på direkte videnskabelig dokumentation fra forsøg og afprøvninger af de beskrevne fodringer.

Hvad anbefaler vi:

- Man kan opnå en reduceret leverbyldedefrekvens med alle tre typer af fodringsprincipper; 1. kraftfoderpiller og halm, 2. proteintilskud, eget korn og halm eller 3. fuldfoder.
- Oftest vil en god fuldfoderration (TMR) nemmest kunne sikre en lav leverbyldedefrekvens.
- Få analyseret din foderration og tilret den sammen med din fodringskonsulent.
- Reducer stivelsindholdet og øg indholdet af fordøjelige cellevægge.
- Den samlede rations indhold af fordøjelige cellevægge bør være over 220 g/FE (inkl. strukturfoder).
- Fordøjelige cellevægge fra fx roepiller eller kornbærme virker godt.
- Stivelsindholdet bør maksimalt være 360 g/FE i den samlede ration.
- Majshelsædsensilage er godt foder i en TMR.
- Ensileret kolbemajs kan også indgå, men andelen bør max udgøre 50 % af rationens TS.
- Der er gode erfaringer med 5-10 % god græsensilage i en majsensilage-baseret TMR.
- Udskift dårligt halm med god bygghalm, som kalvene gerne æder. Kalve der KUN tilbydes halm som grovfoder skal æde fra 0,5 til 1,1 kg per dag fra 5 til 12 måneder for at få nok struktur og cellevægge.
- At udskifte halm med hø, grønhø eller wrapensilage af græs vil reducere leverbylderne markant.
- Bruges hø, grønhø eller wrapensilage, skal kalvene optage ca. 8-10 % af deres samlede FE herfra.
- Sodakorn, diverse buffere mm tilsat foderrationen kan formodentlig også reducere leverbylderne.

Forfatter: **Mogens Vestergaard**, MOVE@seges.dk, 2310 3774

Ovenstående liste af anbefalinger er ikke komplet. Der vil kunne tilføjes en række yderligere punkter. Mange af anbefalingerne er baseret på direkte videnskabelig dokumentation fra forsøg og afprøvninger af de beskrevne fodringer.